

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

XI. Spreta tamen hac prohibitione Principes retinuerunt usum
investiturarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

hunc regnarunt. Illud sanè certum est, Imperatores ante Gregorij septimi tempora eoque iure usos fuisse, & tradidisse investituras per annulum & baculum, idque ante consecrationem, non solum in Germania, sed etiam in regno Italiae & in Arelateni, eoque iure in regnis suis usos esse Reges Franciæ & Angliæ. Quare Matthæus Parisius refert Regem Edvardum, qui ante Gulielmum Conquestorem vivebat, virgam episcopalem dedisse Vllstano Vigornienfi Episcopo. Ivo autem Carnotensis Episcopus de se scribit in epistola octava sibi vim quodam modo factam ut episcopatum acciperet, Clericos ipsum Regi præsentasse, hunc verò sibi tradidisse pastoralem virgam: *Cum Clericorum primò ingenio, inquit, postea violentia, Regi fuissem præsentatus, & inde cum virga pastorali à Rege mihi intrusa ad Ecclesiam Carnotensem adductus.*

IX. At Gregorius septimus ferre non potuit hunc investiturarum usum, quòd is Episcopos Principibus nimium obnoxios esse cogeret, atque adeo minus subjectos esse faceret apostolicae fedi. Itaque illum deinceps prohibuit in variis Conciliis, arrepta occasione abusus Henrici quarti Imperatoris, quem fama erat investituras infamibus tantum personis dare, aut iis qui dato pretio illas emebant. Adnotat Vvilelmus Malmesburiensis primum omnium Gregorium septimum excommunicasse Episcopos electos, si à manu laica investituram Ecclesiarum acciperent per baculum & annulum. *Hic quod aly missitaverant, inquit, palam extulit, excommunicans electos qui investituras Ecclesiarum de manu laici per annulum & baculum acciperent.*

Diserta porro sunt Gregorij verba in synodo Romana habita anno millesimo septuagesimo octavo. *Quoniam * investituras Ecclesiarum, inquit, contra statuta sanctorum patrum à laicis personis in multis partibus cognovimus fieri, & ex eo perturbationes plurimas oriri, ex quibus religio Christiana conculcatur, decernimus ut nullus Clericorum investituram episcopatus, abbatie, vel Ecclesie de manu Imperatoris vel Regis vel alicujus laice personæ viri vel femine suscipiat. Quod si præsumperit, recognoscat investituram illam apostolica auctoritate irritam esse, & se usque ad condignam satisfactionem excommunicatum. Hæc prohibitio non solum adversus Episcopos, sed etiam adversus Reges, iterata est anno MLXXX. in Concilio Romano. Hæc sunt decreti verba: Si quis Imperatorum, Regum, Ducum, Marchionum, Comitum, vel quilibet secularium potestatum, investituram episcopatum vel alicujus ecclesiasticae dignitatis dare præsumperit, ejusdem*

Tom. II.

sententiæ vinculo se obstrictum esse sciat.

X. Ratio autem una hujus prohibitionis hæc fuit, quoniam Principes contendebant episcopatum vi hujus investituræ dari electo, cum tamen auctoritas episcopalis non pendeat à Regum gratia. Nam Gregorius ob eam causam, & ut odia universorum concitet adversus investituras, eas multoties nominat *donum episcopatus*. Et haud dubiè formulæ harum concessionum iis verbis conceptæ erant, quemadmodum supra adnotavi, ut viderentur Reges dare dignitatem episcopalem. Atque id eò magis probabile erat, quòd illa investituræ solennitas fieret per traditionem annuli & baculi. Baculus autem, signum erat auctoritatis pastoralis, ut inquit patres Concilij octavi adversus Photium in actione sexta: *Βακτηριὸν ἔστι σημεῖον ἀξίας ποιμαντικῆς.*

Altera prohibitionis Gregorianæ ratio petitur à statutis sanctorum patrum, ut aperte scribitur in ipso canone. Alludit autem ad canonem xxxii. ejusdem Concilij octavi adversus Photium sub Hadriano secundo celebrati. Quod colligitur ex epistola ejus ad Hugonem Diensem Episcopum, Legatum suum, in qua ei præcipit ut synodum habeat apud urbem Lingonensem, in eoque conventu renovet prohibitiones factas Metropolitanis ne manus imponant eis qui donum episcopatus à laicis acceperint, sub poena privationis suæ dignitatis, Potestatis verò qui hæc deinceps usurpabunt poenam excommunicationis intendent, prout in Concilio octavo statutum est. *Nullus Metropolitanorum, inquit, aut quivis Episcoporum, alicui qui à laica persona donum episcopatus susceperit, ad consecrandum illum manum audeat imponere, nisi dignitatis suæ honore officioque carere ipse velit. Similiter etiam ut nulla potestas aut aliqua persona de hujusmodi honoris donatione vel acceptione ulterius se intramittere debeat. Quod si præsumperit, eadem sententiæ & animadversionis censura quam beatus Hadrianus Papa in octava synodo de hujusmodi præsumptoribus statuit, se astrictum fore cognoscat. Canon porro secundus itémque vigesimus Concilij octavi, in versione Anastasij Bibliothecarij, sancit juxta canones apostolicos neminem laicorum Principum vel potentum semet inferere electioni vel promotioni Patriarchæ vel Metropolitæ aut cujuslibet Episcopi. At Ivo Carnotensis adnotavit canonem illum intelligendum esse de electionibus, non autem de concessionibus aut investituris, ut ostendam inferius §. xiv.*

XI. Nihilominus, sprete hac prohibitione, quæ adversus jura regia tentabatur, non solum Imperatores, sed etiam Reges

HHh ij

Vvilelm. Mal. melib. de gestis Reg. Anglor. in Vvilelmo i.

*Vetus codex MS. S. Albini Andegavo. habet investituram

Gregor. 7. lib. 4. ep. 11.

Francorum & Anglorum, usum illum concedendarum investiturarum retinuerunt. Quod probatur ex regeſto ejuſdem Gregorij Papæ; qui Legatis ſuis præcepit ut cognitionem cauſæ ſuſcipiant Epifcopi Ambianenſis, quem aliquot Epifcopi confecraverant abſente Metropolitanò, poſtquam à manu laïca alia intelligi non poteſt præter Regem Francorum: *Et præſertim ſidem Ambianenſis contra Romana ſynodi & apoſtolice ſedis decretum de manu laïci, nefanda ambitione, & temerario anſu, investituram ſuſcipere præſumpſit.*

XII. Nam juſſa illa Gregorij efficere non potuerunt ut Reges antiqua majestatis privilegia aboleri ſinerent; & Epifcopis recti amantibus perſuaderi non poterat ut novitates illas prorsus amplecterentur. Intelligebant enim Gregorium, prætextu cujuſdam ſolennitatis & odioſæ explicationis, Regibus adimere velle auctoritatem ipsis legitimè quaſitam. Quo factum eſt ut ea tempeſtate Waltramus Epifcopus Naumburgenſis Tractatum de investituris ſcripſerit: in quo concludit investituram à Regibus concedi ratione bonorum temporalium ad Eccleſias pertinentium, & parum referre an à Principe fiat verbo, diplomate, aut baculo quem præ manibus habuerit; quoniam Epifcopus in die consecrationis ſuæ baculum & annulum ponit ſuper altare, unde illos dein recipit tanquam ab auctoritate beati Petri. Quapropter cum baculus ille congruat aliquatenus rebus temporalibus & ſpiritualibus, congruum eſt ait ut investitura ante omnia concedatur à Rege, quòd ea ratione tuta futura ſint Epifcopi bona adverſus vim tyrannorum & raptorum. *Nihil refert, inquit Vvaltramus, ſive verbo, ſive præcepto, ſive baculo, ſive alia re quam in manu tenuerit, inveſtiat aut inthronizet Rex & Imperator Epifcopum. Quia die consecrationis veniens, anulum & baculum ponit ſuper altare, & in curam paſtorales ſingula accipit à ſtola & auctoritate ſancti Petri. Sed congruum magis eſt quòd per baculum, qui eſt temporalis & ſpiritualis, præcedens investitura per Regem in fundis & rebus Eccleſie contra tyrannos & raptores quietæ & pacifica reddat omnia.*

XIII. Victor III. Gregorij ſucceſſor eam prohibitionem renovavit anno MLXXXVII. itémque Vrbanus ſecundus in ſynodo Claromontana anno MXC.V. can. XVI. *Interdictum eſt ne Reges vel alij Principes aliquam investituram de eccleſiaſticis honoribus faciant. Quoniam verò Concilium illud habitum fuit in Gallia, probabile eſt Gallos ſe primos omnium accommodaſſe ad voluntatem &*

deſiderium Vrbanì Papæ: qui cum Regis Philippi rationes non eſſe ſpernendas intellexeret, temperamentum invenit quo regia auctoritas conſervaretur ac tamen prædeceſſorum ſuorum ſtatuta manerent. Illud addiſcemus ex epiftoſa ſexageſima Ivonis Epifcopi Carnotenſis, modò ea ſecundum verum ejus ſenſum accipiat.

XIV. Scribens itaque Ivo ad Hugonem Archiepiſcopum Lugdunenſem ſedis apoſtolice Legatum, qui Epifcopo cuidam recens electo exprobrat quòd à Rege accipiſſet investituram epifcopatus, hoc factum excuſare nititur hac ratione. Distinguit enim electionem Epifcoporum à conceſſione epifcopatum quam Principes faciunt iis qui electi ſunt. Tum fatetur Concilium octavum prorsus arcuiſſe Principes à jure electionis, ſed non prohibuiſſe quin illi conceſſionem epifcopatum facere poſſint iis qui fuerint electi. Tantum autem abeſſe ut id ſedes apoſtolica vetuerit ut etiam Summi Pontifices oraverint Reges noſtros epifcopatus concedere electis. Addit intellexiſſe ſe eam ſolum Vrbanò Papæ mentem fuiſſe in Concilio Claromontano, ut impediret ne Reges darent investituram corporalem, id eſt, conceſſionem qua ſiebat per baculum & annulum, quòd ea fieri videretur in contemptum ſacrorum. Quamquam Ivo nihil heic incommodum eſſe arbitrabatur; quòd Reges non contenderent quicquam ſpirituale à ſe dari, ſive illa conceſſio manu fieret, ſive lingua, ſive virga; ſed ea tantum mente id ab eis uſurpari ut conſtaret eos annuere votis eorum qui electionem peregerant, aut ut electis concederent bona qua liberalitate Regum Eccleſie poſſidebant. Demum ait oprandum eſſe ut aut ſuperſedeatur hac controverſia, aut mala hæc ſopiantur. Hæc ſunt ejus verba: *Cum hoc nullam vim ſacramenti gerat in conſtituendo Epifcopo, vel admiſſum vel omiſſum quid ſidei, quid ſacræ religioni officiat ignoramus, cum poſt canonicam electionem Reges ipſos apoſtolice auctoritate à conceſſione epifcopatum prohibitos minime videamus. Infrà: Dominus quoque Papa Vrbanus Reges tantum à corporali investitura excludit, quantum intelleximus, non ab electione, in quantum ſunt caput populi, vel conceſſione: quamvis octava ſynodus ſolum prohibeat eos intereſſe electioni, non conceſſioni. Quæ conceſſio ſive fiat manu, ſive lingua, ſive virga, quid refert, cum Reges nihil ſpirituale ſe dare intendant, ſed tantum aut votis petentium annuere, aut villas eccleſiaſticas & alia bona exteriora, qua de munificencia Regum obtinent Eccleſie, ipsis electis concedere. Vtunque ſe res habeat, apparet Ivonem, cum Papæ Vrbanì prohi-*

Vide Eadmerum
lib. 4. hiſt. No-
vor. pag. 94. &
lib. 5. pag. 132. 133.

Vide canonem in-
tegrum ſupra pag.
229. col. 2.